

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1298

Vragen van het lid **Kuiken** (PvdA) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *de afwezigheid van de IND in rechtszaken* (ingezonden 19 december 2018).

Antwoord van Staatssecretaris **Harbers** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 28 januari 2019). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 1220.

Vraag 1

Kent u het bericht «IND ontbreekt vaak in de rechtszaal bij zaken afgewezen asielzoekers»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Is het waar dat de IND de rechtbanken heeft laten weten dat zij u vanwege hoge werkdruk niet langer in de rechtbank kan vertegenwoordigen? Zo ja, wat is uw mening hierover? Zo nee, wat is er dan niet waar en wat heeft de IND wel laten weten?

Antwoord 2

De IND heeft de rechtbanken eind maart 2018 laten weten dat zij vanwege het hoge werkaanbod in een gedeelte van de zaken volstaat met een schriftelijke reactie in plaats van aanwezig te zijn bij de zitting.

Ik heb de IND gevraagd om zo snel mogelijk toe te werken naar een situatie waar in beginsel bij elke zitting weer een procesvertegenwoordiger aanwezig is. De IND is inmiddels een wervingstraject gestart, dat erop gericht is om eind 2019 weer voldoende mensen te hebben geworven, opgeleid en ingewerkt om bij alle zittingen te kunnen zijn.

Vraag 3

In hoeveel gevallen, uitgedrukt in een percentage (eventueel bij benadering) is de IND in zittingen met betrekking tot afgewezen asielzoekers niet aanwezig in de rechtbank in de gevallen dat die aanwezigheid wel gewenst is?

¹ <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2264122-ind-ontbreekt-vaak-in-de-rechtszaal-bij-zaken-afgewezen-asielzoekers.html>

Antwoord 3

Uit cijfers van de IND blijkt dat de IND eind maart 2018 van dit jaar in circa 20% van de zaken niet aanwezig is geweest bij de zitting. In deze gevallen is een schriftelijk standpunt ingestuurd waarin tevens vermeld wordt dat er geen procesvertegenwoordiger bij de zitting aanwezig zal zijn. Het gaat bij dit percentage van 20% niet alleen om asielzaken maar ook om reguliere aanvragen.

Vraag 4

Sedert wanneer is de afwezigheid van de IND toegenomen? Wat heeft u gedaan teneinde ervoor te zorgen dat de staat wel in zittingen met betrekking tot afgewezen asielzoekers aanwezig is?

Antwoord 4

De IND heeft de rechtbanken eind maart 2018 laten weten dat zij vanwege het hoge werkaanbod in een gedeelte van de zaken volstaat met een schriftelijke reactie in plaats van fysiek aanwezig te zijn bij de zitting.

In rechtszaken die vanwege de korte termijnen alleen mondeling worden behandeld zal de IND in beginsel altijd aanwezig zijn. Dit geldt ook voor zaken met een bijzonder belang zoals zaken die verband houden met de openbare orde of nationale veiligheid en zaken die worden behandeld door de meervoudige kamer.

Zoals hierboven reeds is aangegeven, heb ik de IND gevraagd om zo snel mogelijk toe te werken naar een situatie waarin in beginsel bij elke zitting weer een procesvertegenwoordiger aanwezig is.

Vraag 5

Deelt u de mening dat de afwezigheid van de IND in dergelijke zaken een goede rechtsgang belemmert? Zo ja, wat is uw oordeel daarover? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Nee, ik deel die mening niet. Conform artikel 8:69 van de Awb doet de bestuursrechter uitspraak op de grondslag van het beroepsschrift, de overgelegde stukken, het verhandelde tijdens het vooronderzoek en het onderzoek ter zitting. Wanneer de IND na een inhoudelijke afweging besluit om niet aanwezig te zijn ter zitting maar te volstaan met een schriftelijk verweer wordt een goede rechtsgang niet belemmerd.

Vraag 6

Wat zijn de gevolgen voor een rechtszaak met betrekking tot een afgewezen asielzoeker, gedurende de tijd dat deze asielzoeker in ons land mag verblijven?

Antwoord 6

Omdat er altijd een schriftelijk verweer wordt ingediend, heeft de fysieke afwezigheid van de IND bij een zitting in beginsel geen directe gevolgen voor de asielzoeker, het verblijfsrecht, recht op opvang of andere voorzieningen, gedurende de looptijd van het beroep omdat de voortgang van de rechtszaak in beginsel niet belemmerd wordt.

Vraag 7

Kan een rechter, in het geval een afgewezen asielzoeker zijn afwijzing aanvecht als gevolg van de afwezigheid van de IND, de asielzoeker in het gelijk stellen en de afwijzing van een verblijfsvergunning terugdraaien? Zo ja, hoe vaak gebeurt dat? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Als de rechtbank partijen uitnodigt bij de zitting aanwezig te zijn, zonder daarbij een oproep daar te doen, zijn zij niet tot verschijnen verplicht. Het enkele feit dat de IND niet bij de zitting aanwezig is geweest is op zich geen reden om een besluit te vernietigen. De rechter zal een besluit slechts vernietigen als hij tot het oordeel komt dat sprake is van juridische gebreken.

Vraag 8

Deelt u de mening dat het van weinig respect jegens de asielzoeker en de rechterlijke macht getuigt als de IND verstek laat gaan bij een rechtszaak? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet? Moeten rechtbanken door de afwezigheid van de IND, extra kosten maken? Zo ja, waarom en hoeveel? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Het gegeven dat de IND het afgelopen jaar bij een gedeelte van de zittingen afwezig is geweest getuigt naar mijn idee niet van een gebrek aan respect voor de vreemdeling of de rechterlijke macht. De IND doet haar uiterste best om alle rechtszaken van asielzoekers of reguliere vreemdelingen zorgvuldig en met respect te behandelen. Omdat de IND altijd een schriftelijk verweer indient kan een rechtszaak gewoon doorgaan en hoeft de rechtbank geen extra kosten te maken.

Het bovenstaande neemt niet weg dat ik er de voorkeur aangeef dat de procesvertegenwoordiging van de IND in beginsel fysiek aanwezig is bij de mondelinge behandeling van een zaak en de IND om die reden heb gevraagd toe te werken naar een situatie waarin in beginsel bij elke zitting weer een procesvertegenwoordiger aanwezig is.

Vraag 9

Kunt u ook door anderen dan de IND in dergelijke zaken, vertegenwoordigd worden? Zo ja, door wie en overweegt u die vertegenwoordiging in te schakelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

In een beperkt aantal bijzondere gevallen laat ik mij vertegenwoordigen door de Landsadvocaat. Bij de keuze voor inschakeling van de Landsadvocaat spelen het profiel van de zaak, de zaakoverstijgende gevolgen en het maatschappelijk belang een rol.

Vraag 10

Wat gaat u doen teneinde ervoor te zorgen dat u voortaan weer wel standaard in een zaak met betrekking tot een afgewezen asielzoeker vertegenwoordigd wordt? Op welke termijn gaat dit gebeuren en effect sorteren?

Antwoord 10

Ik heb met de IND afgesproken dat de IND maatregelen treft om ervoor te zorgen dat de IND aan het einde van het jaar weer op vrijwel alle zittingen aanwezig zal zijn. De IND is eind 2018 gestart met de werving van een circa 35 extra fte aan procesvertegenwoordigers (op een totaal aantal fte voor de Directie Juridische Zaken van toen circa 260 fte). Deze nieuwe medewerkers zullen in februari allemaal bij de IND begonnen zijn met hun opleidings- en inwerkperiode. De IND verwacht dat deze groep nieuwe medewerkers in de loop van 2019 volledig is ingewerkt. Het moment waarop de IND in beginsel weer aanwezig is op alle zittingen, zal uiteindelijk mede afhankelijk zijn van de ontwikkeling van het aantal rechtszaken.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden Jasper van Dijk (SP), ingezonden 19 december 2018 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 1181), Gijs van Dijk en Kuiken (beiden PvdA), ingezonden 19 december 2018 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 1298)